proLékaře.cz | 13.11.2026

K životu a práci prof. MUDr. P. Varsika, DrSc. (18. 9. 1941–29. 12. 2005)

Asi prichádzame neskoro. Ale možno ešte včas. Dúfame a veríme. Slovenská neurológia a hlavne slovenská lekárska neurologická obec má akúsi podlžnosť. A dlhy treba platiť. My, členovia neurologickej obce túto podlžnosť cítime. Cítime ju nielen za všetkých slovenských neurológov, ale mnohí aj osobne. Dňa 29. 12. 2005 nás opustil prof. MUDr. P. Varsik, DrSc. Smútili príbuzní, cítili sme s nimi, ako ľudia, ktorí mali radi blízkeho človeka. Nám bol však blízky i trochu inak. Prečo? Súčasný svet delí prevažne ľudí na úspešných a neúspešných. Kritériom je, koľko zarobia, ako často sa prezentujú v médiách a aké majú vzťahy s aktuálnou politickou reprezentáciou. Taká je doba, to už asi nikto neovplyvní. Ale sú ľudia, ktorí sú a budú i v takejto dobe „pánmi". Profesor Varsik bol tým „pánom", ak nie šľachticom ducha. Možno je to „silný" termín, ale stojíme si za ním. A prečo používame archaicky nadnesený termín „šľachtic ducha"? „Šľachtic ducha" počúva argumenty, hodnotí ich a rovnakým spôsobom ich podáva oponentovi v diskusii. Tak ako sa to patrilo a patrí v akademickej obci. A to bola tá „šľachtická" vlastnosť profesora Varsika. Zažili sme to veľakrát a sme za to vďační.

Prof. MUDr. P. Varsik, DrSc. sa narodil 18. 9. 1941 v rodine vysokoškolského pedagóga, profesora histórie PhDr. Branislava Varsika, DrSc. a Zory, rodenej Zacharovej. Jeho schopnosti sa ukazovali už počas štúdia na gymnáziu v Bratislave, kde v roku 1958 zmaturoval s vyznamenaním. Štúdium na LF UK v Bratislave ukončil v roku 1964 takisto s vyznamenaním. Už od roku 1963 pracoval ako „náhradný" asistent LF UK na Katedre biochémie. V roku 1964 sa stal riadnym zamestnancom I. neurologickej kliniky FN a LF UK v Bratislave. Pre jeho ďalšie smerovanie a vývoj boli významné najmä 2 študijné pobyty: študijný pobyt na Katedre biochémie LF UK v rokoch 1964 až 1966 a študijný pobyt na Neurologickej klinike v Pittsburgu v roku 1989. Atestáciu 1. stupňa z neurológie urobil pán profesor Varsik v roku 1968, atestáciu 2. stupňa z neurológie v roku 1978. V roku 1975 obhájil vedeckú hodnosť CSc. a v roku 1989 DrSc. z odboru neurológia. V roku 1983 bol menovaný docentom a v roku 1991 profesorom neurológie na LF UK v Bratislave. V rokoch 1970 až 1990 bol riešiteľom 4 štátnych a 6 rezortných výskumných úloh. Počas svojho života zverejnil viac ako 100 vedeckých prác doma aj v zahraničí. Je autorom 1 vedeckej monografie, vydal 6 vysokoškolských učebníc. Jeho bohatá publikačná činnosť našla bohatú odozvu doma aj v zahraničí.

Pán profesor, za Tvoju prácu Ti ďakujú študenti, ktorí sa s Tebou stretli, učili sa a budú sa učiť z Tvojich kníh. Mnohí Ti ďakujú i za to, že si ich „nakriatol" pre krásny odbor neurológia. Ďakujeme Ti i my, Tvoji žiaci, za vedomosti, ktorými si nešetril. Ďakujeme Ti za Tvoj ľudský prístup, veľkorysosť k našim slabostiam, nevedomostiam, ako aj za tiché postupné presviedčanie, že sa Ti raz môžeme i vyrovnať. Bol si nám a stále aj zostaneš vzorom. Ďakujeme Ti a denne pri práci na Teba spomíname.

doc. MUDr. Pavol Kučera, PhD.,
MUDr. Branislav Kollár, PhD.
I. neurologická klinika LF UK a FNsP
v Bratislave

Pregraduálna edukácia a rozvoj neurológie sú spojené s menom jej zakladateľa akademika Černáčka, na ktorú nadviazal profesor Bartko a postupne ďalší. I keď sa profesor Varsik po prevratnom roku 1989 nestal prednostom I. bratislavskej neurologickej kliniky, zostal jej motorom. Štartoval nielen seba (a to aj v časoch krutej konštelácie zdravotnej nepriazne), ale poháňal aj spolupracovníkov do viac efektívnejšej ako efektnej a o to významnejšej odborne-vedeckej práce. Dokázal udržiavať aktuálnu úroveň svojich neurologických priečinkov a do poslednej chvíle ich dopĺňal: publikoval a tvorivo inšpiroval bezprostredné okolie.

Mal prajný družný vzťah k mladšiemu pracovisku na Kramároch, menovite k obom prednostom, ako i primárom II. neurologickej kliniky, pôsobiac sám viac rokov v tejto funkcii. Bol vnútorne nesmierne bohatým a oduševneným jedincom, priam košatým svojím spektrom záujmov, hoci navonok neobyčajne skromným. Pôsobil proporcionálne vyvážene a prirodzene autoritatívne. Neusiloval o extramurálnu publicitu a temer všetok svoj čas venoval odboru – jeho rozvoju a nezištnej podpore vnímavých študentov a mladších kolegov. Málokto vedel, že vlastnil unikátnu zbierku motýľov, že bol nefalšovaným znalcom najmä výtvarného umenia a literatúry a pokorným obdivovateľom prírody. Profesor Varsik bol skutočnou osobnosťou – žiadnou fanfarónskou celebritou, ktorú nelemovali tirády ani kašírované mýtusy. Osobnosťou akceptovanou širokou obcou českých a slovenských kolegov, známou ďaleko za humnami svojej malej vlasti. Patrí mu neskonalá vďaka aj za entuziazmus, ktorým sa usiloval vypĺňať hia-

proLékaře.cz | 13.11.2026

tus slovenských neurologických učebných textov. So súhlasom akademika Černáčka strhol na seba sám podstatný autorský i redakčný podiel na prepracovaní a rozpracovaní chýrnej „Neurologickej propedeutiky", pričom načrel i do špeciálnej neurológie, čomu predchádzali podnetné 2dielne skriptá neurologických syndrómov a afekcií. Každý dišpus s týmto mužom prezrádzal mimoriadne rozhľadeného a chrabrého človeka, ktorý neustrnul na dosiahnutom profesnom piedestále, ale ktorý ho z tejto výšky pozorne sledoval, aktívne skúmal a podnetne zveľaďoval. Bol intuitívne zvedavý presne na veci, ktoré si to vyžadovali. Nerozptyľoval sa balastnými prvkami žitia. Jeho humánny ľudský profil ilustrujem príkladom, kedy ma prvýkrát vzal svojím autom už upraveným na ručné riadenie na návštevu imobilného akademika Černáčka, pričom sám sa musel pridržiavať zábradlia schodišťa.

Profesor Varsik sa stal významnou postavou neurologickej komunity druhej polovice 20. storočia za svojho života. K osloveniu pána profesora „šľachtic" by som dodal: aj „estét" – doslovne v umeleckom obsahu pojmu, pretože nevyprchateľným obsahom doplnil objemnú čašu medicíny – s jej erbom „ARS". Zaslúžene sa mu otvorila brána transcedentálnej ríše večnosti.

Spomienku pripojil:
prof. MUDr. Peter Kukumberg, PhD.,
prednosta II. neurologickej kliniky LF UK
a FNsP v Bratislave